

112.

Душманская 976.

П Р О Т А К.

Рисунки 588. 1

Рлз Ср II 582. 1

XX 1220.

ЮСИФА МИЛОВУКА

П Р О Т А К

з а

ТОЛКОВАНІЕ

и

КРАСНУ ОНУ КУЛУ У СЕЛУ

кое є

у Львопаса частаца 18-шой

печашано.

Milowuk's Protak

У Будиму Граду

Словима Краљв. Университ. Пелішанског.

Mir soll sein böser Wille nicht viel schaden,
Ich thue recht und scheue keinen Feind.

Schiller.

319617

Улазећи у Толкованіе и у красну Кулу у селу, (*) валя Г. Г. Издашелъ испог Толкованія, у маленкоспи едой внимашелне учиниши, и опоменуши, сирѣч, да свако могуће предрасужденіе скину, пак по дужности човеческой, кад су ме већ изазвали, опеш нешто пуша усшупе, и донде себе укрепе, и мало се прешрпе, док се све,

*) Ове године печашано е у Лѣтопису частици 18-шой прошком Машнице Сербске од стране 126 до 166, кое 41 образ испог Лѣтописа закрчуе, Толкованіе у два дѣйствія; у првом стула и говори Г. Георгіе Магарашевић, а у другом, под надписом: „Кула се подиже права, висока, и красна у селу“! и ш. д. Г. Светић у вице параграфа изложенія своя швори: Будући да е шолкованіе цело на мене, и зачашіе мое, кое сам одпре издао, уцућено, и да цело упушіе шо ницша друго у себи нема, осим привашне славе, и шућег уврежденія; кое доказуе и оно, што е осим Лѣтописа јошш воособ за себе, као књижица печашано, кою е шакође Манипулација Машнице Серб. као повольно себи дѣло у испи ма за болѣ распространенѣ дала печашати; шота ради я Прошак овај на светш издаем.

што е у Толкованію, найпре у Прошак о-
вай саспе, пак после развैयाюћи мало,
док се шрун и пра не распочи, пак чиспоша
семена не заоспане.

Камо срећа да су Г. Г. Сочинишельи
Толкованія само полак, или поне иіоле шша
у зачашію мом, као што е правда са со-
бом доносила, разумеши, и признаши хо-
шели, доиспа би оп 41 образа Толкованія
свог, 39 сигурно изоспавиши, и приложене
у Машници новце у шoliko пошпедиши мо-
гли, ниши би мени пуша ни узрока давали,
да са Прошак ом моим на свеш изилазим.

Испина, да я ни Пливія, ни Пана, ни
Аполона у врсшама моима циширати неу-
мем, као што е Г. Магарашевић шуђе о-
бране ради у Толкованію Мида навео, и
прем да я с' високе и красне куле у селу, о-
нако дервишки на проче люде преко раме-
на гледаши неумем; нишпа манѣ шврдо и
непоколебимо намереніе мое заоспае, и со-
вѣсп моя ми у неломном повѣренію силно на-
лаже, да спорним пером донде харшіе недо-
дирнем, док ме дужности чесши мое на шо
непозову, да попом обаче изазван, донде у
дѣлу непреспанем, док и несрепни шрунак
обиде оп себе не удалим и учинѣну неправду
не посрашим.

Будући да су вищеречени Сочинишельи
шаки у почешку Толкованія свог под кри-
ла

да Машице прибегли, и себе липерашурним заведеніем овим заогрнули и ош Лѣшописа бусіе себи начинили (!!!) шога ради я пред целим свешом, као и у Зачашію мом, явно шворим, да свака блага ображенію рода мог желећи, у чесш Машіце, не само не дирам, но и вѣковѣчша и непоколебима напредка іой желим; да обаче високопарном виком у Толкованію изазван, Сочинишелѣ и за бусіе нѣине измамши, Прошак у руке узеша, и Толкованіе провеши по дужности чесши мое принуђен бивам.

Обилазећи буйно расположење Г. Магарашевића, кои у пешком жару пресужденія свог већ у првом слогу (чудо! како не и укорицама) зачашія маане испражуе, прелазим шаки на дѣйсшвишелно позоріе Толкованія.

1.) Г. Магарашевић пражећи узрок зачашія у 16-шій часши Лѣшописа, и гдѣ-коя себи неповольна положенія моя на спр. 128 Лѣш. 18. наводећи, између прочег си-лом, и са великом нашегом оће, да све, шшое у 16-ой часши Лѣшописа, и у писму Филосерба на уврежденіе мое, и други неки лица понамешшано, оправда, и у свою невиносш завіе, и да увери, да су речи у Писму нѣговом чисше, и без уврежденія, пак свакояка оправданія доводећи, наипосле на спр. 129 Лѣш. 18. вели: *Зашто се Г. Миловук*

ловук толико жести — — и зашто на себе
относи оно, што свѣ.мунеотдае? За доказа-
ни пак зашто се я жесшим, доводи сам на
истој спрани Лѣш. 18. неке из Филосерб-
ског Писма рѣчи говорећи: „Гдѣкои є сла-
ви Светиѣа завидіо, и било іи є, кои су
от овог народног заведенія собствєну Ко-
рист огекивали.“ С' ово неколико речи,
могао би Филосербском Писму свом одеж-
ду неку невиносни и беззлобія одапкати,
кад неби ми испе речи ове с' надписи они Г.
Свєшиѣа сраниши, и у споредиши хошели
и умели, с' надписи, поред кои и са найма-
нѣ расужденія сваки јавно припознаши мора,
да є и єдно и друго шако споразумно спле-
тєно и намєшпєно, да се баш и без Логи-
ческог заключенія, очевидно по опношеніе
вредѣ на оне клони, кое Г. Свєшиѣ прупо-
вима назива; као што ће се на много мѣ-
ста мало далѣ опкриши, и показати. Я
сам наравна заключенія моя из сваког Фило-
сербског положенія с' правдом изводіо, пак
да се у шом преварио нисам, и да є све она-
ко, као што сам у зачашію на спр. 18 на-
вео, сирѣч, да є све нарочишо на мене у-
пућєно било, шо єво данас у Толкованію
Г. М. на спр. 130 Лѣш. 18. пре и после о-
ног Холерическог смея свог (ха! ха! ха!)
неопице у неком опносишелном шову до-
каза говорећи: да сам я „собствєну ко-
рист огекивао“, а мало далѣ, да сам „на-

стоявао, да Матица пред светом свое изгуби уваженіе“ и пр. Ни сул' ово баш оне речи, кое се у Филосербском Писму находе, и кое се с' надписи Г. Свешіа слажу? с' надписи, кое не липералним людма, но малим испом и подлим душама писаши и печашаши приспойно бива? Али на све шо Г. Маг. ницша не жели знаши, већ пиша: „Защо се я у зачашію жеспим?“ Зар овако пишаши валя онде, гди пресна уврежденія необуздано леше?

Далѣ на сшр. 130 Лѣш. 18. пиша Г. Магарашевић „гди стои у Филосербском Писму, да є Г. Светић изкљогително „сам Матицу завео“? Та зар є Г. Магарашевић заборавіо оно, што є као Филосерб у Сербіи писао, гди у 16-ой часш. Лѣш. на сшр. 103, ове речи Г. Свешіа наводи: „Поетак и нагални узрок тога по- „сла я сам, я сам огань ревности запалио „и т. д.“ пак и оно на сшр. 104 испог Лѣш. гди сам вели: Осим шога пише ми Г. Свешіћ; да му є 25 Януар најрадосній дан био, будући да є онда управ основаніе Матици положио, сам жертвовавши 100 ф. и от други 6 родолюбца 600 ф. примивши, и као аманет народни добрима повѣривши рукама!“ Чуда како є могао Г. Магарашевић с' овако лошим оружјем изићи, да свога Вишеза брани! Ние ли ово онако писано, да сваки разумети може, и не ли овде сам

Г. Свешаћ за основацеля намешипен, и има-
ли една єдина речица о другом ком, развѣ
нѣга єдног? Да є ово, и овим подобна Г.
Магарашевић, као што є свое Филосербско
Писмо писао разумени хошео, неби доиспа
пишаши могао: *Гдѣ стои, да є Г. Све-*
тић изключително сам Матицу завео? И-
ли шо зар зашо Г. Магарашевић пиша, гди
сам я у Зачашію мешнуо „*Матицу Серб-*
ску завео“ мешпо „*Матици temelь поло-*
жио“. Овде нека ми се опросши, я сам
мислю, ово є све єдно. Бранећи далѣ Г.
Свешаћа пиша Г. Магарашевић: „*Гдѣ сам*
я казао, да є соревнитель корени узрок
заведенія Матице біо“? Ово є управ голим
грудма Вищеца свог браниши! Зар Г. Мага-
рашевић нерадо разумева оно, што му сербски
написано спов? Тко му вели, и гди му се вели
да є он шо гдѣ говорио? Кад я у мом зачашію с’
ясни и разговешни писмени не нѣгове, но Г.
Свешаћа речи из Филосербског Писма наво-
дим.) Знамоли чишаши помагай? !! Или є
зар шако єдно у друго шрпаши и мешаши
допушпено оно, што веѣ єданпуш у Лѣ-
шопису редом написано спов? Пак онда на
зачашіе, као на персоналним уврежденіям
пуцо Сочиненіе викаши, као што у Лѣш.
18. на спр. 131 Г. Магарашевић говори:
„*Он є (за мене) загатіе обстоятелно опи-*
сати могао, а у гест Филосерба недира-
ти;

ти; он е погрѣшке, ако е какво примѣ-
 тіо, назначити, и устиво испрасити мо-
 гао“. Овай убѣђени шон Г. Магарашевића
 могао би навеспи нашо, да човек мисли,
 да сам я едног беснила, ил какве липерал-
 не славе, ил исправленія учредникови погрѣ-
 шака ради, Зачашіе мое написао, кад неби
 уврежденія она, коя сам у Зачашію мом
 на више месца из Лѣпописа 16-ог гди се и
 Филосербско Писмо находи проспојсно из-
 разіо, кад неби велим она люша уврежде-
 нія, коя би липералним людма спид, у
 перо уливала, о мени онако необуздано по
 Лѣпопису лепила. Небило се дакле у и-
 спшом Лѣпопису мени онако персонални у-
 врежденія чиниши, пак ни Филосерб на за-
 чашіе мое о порушенію чесши свое шужиши
 се узрока неби имао. Филосерб могао е Фи-
 досербско писмо свое за хашар чиему драго
 славе обширно написани, и Г. Светића чак
 у облаке дизаши, али никаква ошношенія
 на шуђе увреженіе не наводиши, пак би и
 он у чесши оспао, ниш би сам своим ору-
 жіем себи онаки рана наносіо.

2.) У овом исходу Г. Магарашевић из
 перва буйним и разяреним движеніем гдѣкое
 речи из зачашія доводи, и амо шамо распо-
 лаже, пак после на еданпуш у великом и-
 спшупленію неком на жесшока вопрошенія о-
 ва удара: Та „вели а) како е Г. Миловук
 распо-

расположеніе гинити могао, кад є као па-
метан, мислити морао, да є и Г. Каули-
ція расположеніе угинити морао опет свое,
кад є Месеца Мая, све три гasti изда Ти
публично обећавао. б) Како ніе овај тер-
мин догекао (сирѣч шермин у Обявленію
гди Г. Каулицій издаванѣ Лѣшописа на дру-
гу годину до 1.-ог Мая ошлаже) пак онда
опом уредбу чиніо? в) Ошкуд є знао, да є
єдини узрок недоспапак новаца, што се
шермин до Мая продужио? г) Ош куд се
извѣстио, да є рукопис Лѣшописа само за
шим єдним спаяо? д). Како є и свое и Г.
Бозиповца новце на издаванѣ Лѣшописа о-
предѣлиши могао, кад самном као учред-
ником Лѣшописа, ни укаквом опношенію
спаяо ніе? и пр. е) Ошкуд є знаши могао,
да ѣу я мой с' Г. Каулиціом, коп є самном
заедно због перве часпице 825 доста преко
главе премешао, учицѣни уговор наруши-
ши? ж) Зар є тако увѣрен био, да ѣу му
я издаванѣ Лѣшописа, како заишше усшу-
пиши? з) єда ли є нужно било, да, кад
є већ 1000 фор. на издаванѣ Лѣшописа од-
редіо біо, іошш гдѣког у дружбу прима-
ми? и) Найпосле, вели Г. Магарашевић за
мене, како є могао рећи, да є пре него
што є соревнишеля Г. Хижићу предао, већ
уредбе о пріяшню Лѣшописа, и о награжде-
нію учредника учиніо біо? Кад я, говори Г.
Мага-

Магарашевић далѣ, ош кога е Лѣшопис примиши имао, нишпа о свему шоме знао нисам пре, док Г. Хажич Соревнишеля у руке добио ние, и мени пошом писао? На све ове вопресе као изазван и принуђен будући, Г. Магарашезићу свашша по наособ одговорити морам, и убо: на а). Истина е права, да е Г. Каулиция на край свое 3-ће части Лѣшоп. 1825 год. означіо біо, да „*Лѣшопис за годину 1826 из многи узрока пре Мая Месеца изићи неможе*“ и ш. д. и я би на ово Обявленіе, као што Г. Магарашевић оће до свог времена дочекао, да ми ние Г. Магар. прекосвега шогга свой Лѣшопис іош у Месецу Јануару, нечекаюћи ни сам оног шермина послао, и за нѣга од мене 200 ф. примію, пак како може б.) пишани зашто нисам овај шермин дочекао. Нисам га дочекао зашо, ербо га ни он сам дочекао ние, него е исти Лѣшопис пре реченог шермина мени продао и уступіо, в, г.) Од куд сам знао да е єдини узрок недоспашак новаца? и ш. д. Ево самог Г. Магарашевића речи у 16-ой части Лѣшописа на стр. 102. гди као зейшин на воду изилазе, „*Но за годину 1826 осим нагином*“ говори: „*Због недостатка потребни трошкова изићи ніг могла!*“ Ево ошкуд сам могао знаши, да е недоспашак новаца узрок. Чіе су ово речи? Г. Магарашевића!

а мене пита: ошкуд знам, да є єдини узрок недоспапак новаца? и ш. д. На ово што ме сам пита, сам ошговара, пак баш онако, као што сшвар изискуе! Епо му сва чешир пункша у другом исходу нѣговим роѣеним оружѣм поражена. — д). На овај пункш нужно є Г. Магарашевића упишаши, како може он казаши, да самном ни укаквом ошношенію спаяо ніе? Та ніе ли он мени іошш 1821 год. 5 Дек. чешир године пре заведенія Машице писма шилляо, кое му я баш сад ево свешу на видику, кад ме шoliko напада, ош речи до речи на весши морам.) Ово су речи писма нѣговог:

Почишаеми Господару!

Што вам до сад ошписао нисам, сами знаши можеше; чекао сам сирѣч на извѣшніе од Г. Машіћа, садашнѣг Новина Србски учредника, и меспозасшупника Г. Давидовића, ког сам замолю, да оня 57 фор. преко вас за Арадске Пренумеранше послаши од Г. Симе Јанковића прими. Тое он ономад, као што ми пише, примію, и мою на што определену квшпу предао. Сад є мислим све свршено веѣ — осим єдног, ш. є. да Вам искрено благодарим, што сше у мом делу кнѣжесшву Србском лепу шу услугу учинили: Србском велим кнѣжесшву;
ер.

ер моє любови, и пріятельсшва ради непознашого човека, лако учиниши нисше могли, ниш би учинили били, да ніє у *Вали прави Србски Карактер наши праотаца*, доброта свакоме, колико више може, без своє користи помоћи! А шо є свима нама, кои Србшво любимо, со шим много миліє, єр є (признаши валя!) у наша времена са свим ређе; поводимо се у народном духу за другима націяма шако исшо, као и у *Модама*: и запо нам се бояши шреба, да се найпосле управ говорећи, не по маџаримо, и понемчамо! — А шо би велика несређа била; наши су обичаи заиспа, скупа узимаюћи, много лепши и благородни, нег и єдног и другог народа, за коима гошова као *Маймуни* играмо. — Примите дакле мое двоспруко благодареніє; єдно шпо сше свом првородном карактеру благошворенія верни оспали, а друго, шпо сше шо исшо и мени, човеку сасвим непознашом, и нашем књижесшву, кое шакови люди сада много пошребує, указаши любов имали. А пришом извините мою искреносш, и пр.

Ово є єдно писмо, кое би доволно доказало, да є *Г. Магарашевић* самном у опношенію сшаяо; али я имам и више писма, за коя є *Г. Магарашевић* по свой прилици заборавіо; єр, да є знао, да я по неком спаром обичаю мом свако писмо чувам,

шо

що неби доиспа наводили смео оно, да сам-
 ном ни укаквом опношенію спаяо ніе. По-
 шребно є дакле, да му и она писма од ча-
 сши за болѣ увѣреніе чипашеля спавим,
 коя ми є год. 1825 Марша Месеца писао,
 гди вели у првом од 4 Марша „По Г. Каули-
 ции, овдашинѣмѣ Книгопродавцу шилѣмѣ Вамѣ
 25 Екземплара Историје Европ. најважнїи
 прикложенія и пр. молеки Васѣ, да ій сада о
 Вашару распазати гледате и ш. д. У Пи-
 сму пак оп 16-ог Марша вишеречене год.
 вели: „По Гдару Константину Каули-
 цы послао самѣ нѣколико Екземплара Исто-
 рије најважнїи Прикложенія, да ій ту о Ва-
 шару Пештанском распродати гледате.
 Ако сте дакле штогодѣ распазали, изволи-
 те новце Г. Іоанну Хажичу, кои Вамѣ ово
 мое писмо преда вружити и т. д. А усвом оп
 17 Септ. 1825 год. говоря: Отѣ Г. Фишкала
 Витковца имаѣ за разунѣ Гдна Архіман-
 дрїта Мушицкогѣ приимити 100 фор. В. В.
 Я самѣ му данашинѣмѣ поштоѣмѣ писао и явіо,
 да Вама гореречену суму положи, о гелѣ се
 ни найманѣ несумняѣмѣ. Молимѣ Васѣ, да му
 ово приложено писмо предате, новце приими-
 те, у име мое квитируйте, и примѣне новце
 за разунѣ Гра Каулиціе задержите; а пр-
 вомѣ поштоѣмѣ мени отомѣ явите, да се я с
 Гдромѣ Каулиціомѣ намирити могу. и т. д.
 На послѣднѣ писмо ово одговоріо сам я нѣ-
 му

му под $\frac{1}{15}$ Окш. 1825 овако: *Имам гест на ваше поштаемо от 17 Септ. Писмо одговорити, и явити, да е мени Г. Витковић ознагени 100 фор. положио, кое я у добро ваше ставио есам. От ваши Историја я до сад ни едног Егземплара потрошити још немого, тако я мислим да се ми за они 20 фор. кое сам я на уредбу ваши Г. Хажићу $\frac{3}{15}$ Маја положио, — за неводити разуне, сад намиримо, и ви само 80 фор. овај пут Г. Каулицји уступити можете.*“ На кое ми он (Г. Магарашевић) под $\frac{6}{15}$ Окшомвр. 1825 овако одговара: *Господарѣ Миловуѣ! Осамдесетѣ фор. в. в. кое Ви на мое Име отѣ Господина Михаила Витковецга пријмили есте; задржите за разунѣ Г. Конст. Каулицы, отѣ кога самѣ я горерехену суму веѣ приміо, и ш. д.)* Из овог се видиши може, да сам я у великом, и многом ошношенію са Г. Магарашевићем біо, и да е мени Г. Магарашевић они Г. Хажићу дани 20 фор. неш месеци дуговао, кое я ненаводим фале мое ради, но почем ме е испи Г. своевольно изазвао, запо сам му на углед изићи принужден. е) и ж) На ова два вопроса гди у првом вели: *Откуда сам я могао знати оѣел он (Г. Магарашевић) с' Г. Каулицјом угинѣни уговор нарушити? У другом пак пиша: „Зар сам тако увѣрен біо, да ќе ми Лѣтопис како за-*
иштем

гитет уступити? на оба ова вопроста велим нек изволи Г. Учредник Зачашія стр. 10 болѣ прегледаши, пак ће видиши оно гди сам я казао, да є Г. Магарашевић у едном писму Г. Хажиа пишао: *Кои є тай великодушни Сербљин, кои толико на књижество жертвує?* Я знам да є аншиципација обећаня мог вопроста овај приузроковала; пак овако радостна пишаня Г. Магарашевића, и ко шому јошш познаши недоспашок онај новаца у обявленію, шо ме є у дѣлу охрабрило, као што би и сваком родолюбивом Сербину доволно узрока дало; да се о далшем издаваню Лѣшописа охотно поспара, и пошруди! — з). Едали є, пята Г. Магарашевић, „ нужно било, да, кад би он већ 1000 фор. на издаванѣ Лѣшописа опредіо біо, — јошш ког у дружбу примамима?“ *Вог* душа! напопали ме вопрости ови, као вране скелецию! Та ако сам я с' Г. Бозиповцем 1000 фор. опредіо и 200 фор. као што є речено већ аншиципирао біо, шша сам криво сошам учинію, шшо сам јошш гдѣког у дружбу примамимаши желіо? Или сам у шоме зар погрешіо, шшо сам мисліо, да слога и дружба кућу оборити неће? и). Наведени овај вопроста багашели ради, могао є Г. Магарашевић онако, као и гдѣкое друге, изосшавиши, почем у нѣму нишша важнога нема; али кад га є баш на-
вєстн

мои, онда нѣму послани кад є Машница већ
 заведена била, и да є шо из кассе ишло.
 Хайде да чуемо како и учему се спвар ова
 находи, и да видимо нећел шо кроз овај
 прошак часшїя роба указати се? — Испиа-
 на, да сам я нѣму писмо с' Анвайзунгом
 послао, али є оно писмо 2-ог Фебр. рим.
 ш. є. 21-ог Јануар. нашег писано. Гледай
 ши шо! како є могао Г. Магарашевић по-
 грешку ову из очїю испустиши? Каже, да
 сам му я 2-ог Фебр. ош како є Машница
 заведена, — слѣдовашелно 2-Фебр. нашег,
 — єр' є Машница 4-ог Фебр. нашег заведе-
 на, — Писмо с' Анвайзунгом послао; А
 на испо ово писмо мое ош 2-ог Фебр.
 Сербског, шилѣми под 25 Јануар. нашим!!!
 одговор овај; „По вашемъ закшеваню являмъ
 Вамъ шаки првомъ пошпомъ, да сам писмо Ва-
 ше заедно с' приложенымъ Анвайзунгомъ
 на Г. Райковића и Коспића, ошъ 200
 фор. прїимїо“ и ш. д. О! чудна чуда
 и покора! вели: да сам му 2-ог Фебр.
 писмо послао, а он мени на испо писмо 25-го
 Јануара ошговара, дакле пре ми ошговара
 нег шо сам я оно писмо послао!! Нїе шо
 шако било помагај, другачїе се шо у Про-
 шаку развеява! Я сам Г. Магарашевићу пи-
 смо с' Анвайзунгом 2-ог Фебруара рим: —
 (а не као шо он ош заведенїя Машнице
 ш. є. ош нашег узима) слѣдовашелно 21-ог
 Јануар. нашег послао, а он є мени 6-ог

Фебр. рим: слѣдователно 25 Јануара. нашег на испо писмо ошговоріо, 25 - ог велим нашег Јануара, кад у Машици іошп ни новаца ни касе не било, почем е она испом 4-ог Фебр. нашег успановлѣна била. Дакле сад я нишам Г. Магарашевића, како е он могао онолико дана пре на оно писмо меня ошговориши, кое сам му я испом доцне написао и послао? како е могао име дешешу надеваши пре нег нишо се роди, и нег нишо се види коєга е пола? Чіе су оно 200 фор. Анвайзунга били? Нисам ли я они баш из мөг цѣпа, пре нег нишо е и несрешне крайцаре у каси Машице било, извадіо, и нѣму послао? Нису ли новци испом 4-ог Фебр. нашег у касу положени, и Машица не ли инек онда ушемелѣна? Неидели по Календару најпре 25 Јануар наше пак после 4 Фебр.? Зашто Г. Магарашевић пливаюћи за почешим славопѣніем своим, дашуме преврће, кад я сва писма нѣгова заедно с' дашуми у книгама чувам? Како е могао на спр. 134 Лѣшоп. 18. оно доводиши, кое му ево ни мало свѣшлосши не дае, и нишо ме наперуе, да оно свѣшу явио шворим, кое би у книгама моима навек покривено и зашрпано лежало? Зашто е навео Г. Свешића речи ове: „шо е дуг нѣгов“ кад я они 200 фор. нисам био дужан шилаши никоме пре, док новци нису у Маши-

ци положени били? Зашто не исповѣди сад оно, што е онда, кад е он мене 200 фор. приміо, ямачно припознавао, сирѣч, да дуг онај не ништа био друго, но дуг родолюбја, и дуг оне желѣ мое с' којом сам самим побуждением, прионуо био, да Лѣшопис новаца ради незаосшане, и да на свѣш изиђе? На исполненіе дуга шаковог, ко ме е могао силом нагнаши, разма една желя и ревност ко благом заведенію, ображенія сербског?! Далѣ — како е могао Г. Магарашевић на спр. 135 Лѣшоп. 18.) рећи, да е зашо на рукопису нѣговом написао, *Иждивеніем Г. Јосифа Миловука*, што онда друштво још не имало свое име, и што му е Г. Хажич 3-ег Јануар. 1826 год. писао: „За сад ће ићи спвар под именем нашег Миловука!“ како е велим могао шо говориши, кад 3-ег Јануар. никаквог друштва било не, и кад е Машаца шек 4-ог Фебр. заведена била, и зашто баш под именем Миловука, зашто неосшави рукопис без имена иждивашеля, као што е и обявленіе изишло, или зашто не под именем оног кои у исшом писму 3-ѣег Јануара. о себи говори, „Почешак и начални узрок шога посла ясам“ Ниешо све шога ради било, што е најглавнја спвар, прошак из мой новаца изилазіо? Како неразбра Г. Учредник као што Г. Свешић у 16 часш. Лѣшоп.

Лѣшоп. на стр. 103. 10-га Януара. пиша:
 „Пошто ће те ви ваш Лексикон дати?“
 кад 10 Януара. ни Приложника ни новаца
 у каси било не; Овако поуздани вопросы
 наравно да су лако могли из Пеште у Но-
 ви-Сад лешипи, „Под именем нашег Ми-
 ловука“ могло е доиспа написано спојши,
 ербо сам 200 фор. они из мога џепа ош мои
 рођени новаца за Лѣшопис анципирао; ни-
 ши е шу друшпва било, кое би у оно до-
 ба поне крайцаре едне за Лѣшопис извадило,
 и послало, — кром мене и Г. Бозишовца,
 кои смо испог Г. Свешифа и охрабрили, да
 онако поуздано за цену Лексикона распи-
 шуе. Я сам испом 18-ог Януара Прилож-
 нике у Пешпи персоналним посѣщеніем,
 да у дружбу с' нама спупе, молио и позива-
 о. Напоследак зашпо е Г. Учредник и
 за оно, шпо му Г. Свешиф из Пеште пи-
 сао говоречи „Зашпо сам я овде наговоріо
 еднога, да се издаваня Лѣшописа прими.“
 Зашпо велим на ово не упиша Г. Свешифа,
 кои е шай шпо си га наговоріо као шпо
 е пишашпи могао. „Кои е шай великодушни
 Сербин, шпо на книжесшво сербско тол-
 ко жершвуе?! Сирѣч, знао е добро Г. Уч-
 редник, пре него шпо е свое филосербско
 писмо писао, знао е велим, ко шпо и да-
 нас врло добро зна, ниши е неопкривено
 било име онога, кои шoliko на книге
 жерш-

жертвуе. Али е све што е знао, за овај цар незнаши ваљало, да само Агенције филосербског писма некорисне небуду, и да се предузешо намѣрене постигне.

3.) На стр. 135. Лѣпоп. 18. шужисе Г. Магарашевић, да сам у зачашію на више месца предѣле учивосши, и благообразія прелазіо. — Я сам предѣле учивосши прелазіо, а оно што у 16. часши Лѣпоп. напољки месни печанано сшои, на оно е Г. Магарашевић забораіо, на оно ваљало е да я ођушим, оно е благообразіе!! или е зар предѣл учивосши ученом човеку без ошвѣта газши допушено? С' миром седиши, по людма обиде неразносиши, и ни у ког недираши, но су дѣла, коя покой и испину рађаю, и домаћу часи осигураваю; а у обрани шуђе славе, е' душом као с' љускіом подупираши, с' порушеніем шуђег имена Любимцу меке поснелѣ проспираши, пак онда предѣл учивосши, и благообразія другом полагаши, што темеля нема, што на земли обспани не може! што шуђу кућу подиже, валя и на свою да пази, да е не обори! —

Далѣ на истой спрани извинява се Г. Магарашевић; да, што се Хронологіе у Филосербском писму шиче, он, кои у Пешши онда біо ніе препираши се ниши може, ниши хође, и пр. Кад Г. Магарашевић, као што сад сам исповѣда, о сшвари одной извѣсній ц-

мао не, како е могао као Филосерб на стр. 101. Лѣшоп. часп. 16. оно писани: — — „А наипаче о Машици Сербской, којой си Ти (Г. Свешћ) начало дао,“ како е могао ово говориши, кад онда у Пешпи, као што сам вели и изповѣда очевидни свидѣшель био не? Он е могао привашно онако мислиши, као што му е Г. Хажич писано, могао е у себи о том и увѣрен биши, али дикшашорска положенія она: „*ти си негало дао*“ онако поуздано пред цѣлим свѣштом наводиши, своју други люди намѣренія за убисочна држани, и Г. Хажичу свакояким маиспоріяма, незнам из ког узрока подвлачиши се, шу извиновенія нема, шо су послови плаћеног или обнадеженог агента! —

Смешно е мало ниже у Толкованію чишани, гди Г. Магарашевичъ правдаюћи свое хронологическе пороке, говори: „Мени е Г. Хажич писано, не из дужности, ниши пак с' шим намѣреніем, да њгова писма совершену Испорию сочиняваю,“ и мало далѣ на стр. 136. „Защо се њгова писма, као највѣрніи документи смашраши мораю;“ Шша е с' овим Г. Магарашевичъ мислиши могао, шо е пешко разабраши, будући да у едно време Г. Хажича писма совершенна и несовершенна назива. Я мислим, да се из ова два положенія ово шреће праведно
изве-

извесши дає, сирѣч: „Будући да Г. Хажива писма совершену Испорию несочиняваю, зашто се његова писма, као највѣрнии документи смашраши мораю!“ Очевидне прошивносши, и положенія овакова, самом Г. Магарашевићу на расмотреніе оставлям! — Шта човек неће у жеспини расположенія свог наспраши и написши — у жеспини велим, єр да є при мирном добу душе Г. Г. Магарашевић био; доиспа ниши би овако прошивоборна говорію, ниши би долазію у вапрена она испупленія, коя се на испой спр. Лѣшоп 18. чишаши и видиши могу, и коя га најпосле у испом пламену наведоше да рекне, да є „Зачапіє мое други написао, и да є као орудіє за овако похвално дѣло себе упошребити дао!“ Рекао би, да ће му с' овим речма нешто одлакшано бити! Обаче писао мое зачапіє я, или шко му драго други, и било оно за Г. Г. Магарашевића похвално, или не, шо я нишпа не пишам, ниши ће се шу классификація спила ни сладкорѣчія правиши ни испраживаши, већ нам се само дѣло правде и испиве шиче. Ту я сповим, шога се држим, и ушом што имам свѣшу показуем. Да сам я пак кога за орудіє упошребію, шо я незнам, ниши сам икад шог намѣренія имао; да є обаче Г. Г. Магарашевић у Филосербском писму, познаша славословія она, као

са позлаћени дланови по Лѣпопису разла-
гао, и гдѣкое уврежденіе — као за Хашар
Меценаша каквог — оним людма наносіо,
коима би управ благодарни валяло, што
су до сад 18. часпи Лѣпописа на свѣш иза-
шли, и што е за њи 2062. фор. у кесу
вргнушо, што я знам, што свѣш види, шу
извиновенія не помажу! Ниши помажу Ми-
шологическа гаданія она, која се онако бла-
гообразно на заключенія моя набацују, за-
ключенія, која сам по разлогу порочне Хро-
нологіе с' правдом чиниши морао! Бадава е
Г. Учредник к' Аполоновой распри прибѣ-
гао, особито кад се разсуди, да би гдѣко-
ем без реда, и разлога наведеном положенію
нѣговом *Мидина шубара* лепше и сходніе до-
ликовала, и кад се промисли, да сам я за-
ключенія моя онако правіо, као што сам
из писма филосербског правиши принужден
біо. Я нисам знао, да ће се Г. Г. Мага-
рашевић сад на спр. 137. Лѣпоп. 18. онако
правдаши и извиняваши говорећи: „да он
првом поштом ніе у најспрожіем смислу
узимао.“ Я баш ово и да сам знао, што
опеш кривица на мени не оспае, ер сам я
узимао речи, онако, као што сербски на-
писане, и у филосербском писму печашане
спое, и ако Г. Г. Магарашевић нешто у
њима пошайно разумева, и што другчіе узи-
ма, а оно како му драго. Я по нѣговом
оби-

обичаю дужан сам у оваковом случаю запишани: Знали Г. Г. Магарашевић чишаниа сербски и разумели оно, што у филосербском писму написано спои? ! —

4.) Доводећи нека из зачашія мог положенія на спр. 138. Лѣшоп. 18. нуди Г. Г. Магарашевић чишашелѣ: „да шолкованіе чишаю, да прилѣжно расмошре и познаду шша є истина“ и пр. После шого у крашкосши прелазећи на друге при концу зачашія мог предмѣше говори „Како Машаца има свое усшаве, Како учредник има своя правила — — Како се спара, да у Лѣшопису избор предмѣша буде намѣренію сходан, и како (Он) свое чишашелѣ несмашра, као слабачку дечицу, увѣрен будући, да ни єдног у Лѣшопису предмеша нема, кои би повяшше њіово превазилазіо“ (?) и пр. после шого, како шу нема присшрасшія“ (!) најпосле, како „сам я са зачашіем сам себи памяшник подигао, и како ће ми шолкованіе зачашія украшеніе памяшнику биши.“ — На ове речи присшойно би било мало, или ни мало не одговараши, будући ди ове нишша друго нису, но пород бурног и распалѣног духа, и усколебане спрасши. Шшо се пак фалѣне и препоручене истине оне у Толкованію шиче, ша ће се сама по себи показаши онда, кад се све, што є у шолкованію написано, кроз овай прошак пропусши, и сваки шрунак развеє. Пак, кад се єданпуш,

ако би икако могуће било, правда од неправде, истина од лажи раздвоила, и начисто довела буде, онда мислим „о истини сербске Лишерашуре бринуши се“ Г. Учредник никоим начином себи изключишелну привилегију присвојаваши, а добре совѣше, коег му драго чина и званія люди одбацаваши и презираши неће. Онда се Г. Магарашевић неће моћи люшиши, кад му се рекне, да у смошренију Лишерашуре сербске — своевольно посшупа сошим, шшо парнице свое у Лѣшопис спавля, и сошим оне новце шроши, кои су одређени, да с' њима благополезна дѣла ображенія Сербског, на свѣш изилазе, а не иншпереси и сущна славословія привашна! Знаће се онда, да Машица свое усшаве, и Учредник своя правила има, али ће се и шо знаши, да покрай свію правила Манипулаціи гдѣ шшо из очію измакне, и да се — опеш велим — чесно спвари, кое у Лѣшопис не принадлеже на велику неправду Лишерашури и Приложником, кои су Манипулаціи новце повѣрили — с' немалим шрошком печашаю; као шшо е филосербско писмо и Толкованіе и іошш коешша, с' коим е неколико шабака у Лѣшопису закрчено, и кое се све ни єдног осим Г. Хажића и Г. Учредника шиче. — Ако се велим далѣ правда ош неправде раздвоила, и истина припознала буде,

де,

де, пак и намѣревіе пропака мог обширнія дѣйсвія покаже, шоће доиспа онда избор предмѣша у Лѣшопису колико данас сходан, шолико сушра сходніи и сходніи биваши; и ако баш Г. Учредник чипашелѣ свое, као слабачку децу смашраши nebude, а он ће ии бар као любиселѣ книга, и науке у првом и доиспа іошш млађаном развіенію лишералне кулшуре смашраши мораши! Предмѣши у Лѣшописи, ако поняшіе гдѣ-кои чипашеля свои баш и не превазилазиши неће, а оно ће бар избором приятніим, души умилніи биваши! Знаће се да испорія Лишерашуре под обраном богинѣ спов, и да шу присшрасшія нема, ал опеш припом ни сумнѣ биши неће, да и под обрану богинѣ, ако се лоша расположенія неопровргну, пороци подилазе, и да онде гди се чини да присшрасшія нема, бурне желѣ за чесполюбіем и привашном славом кадкад ускипе. Видиће се најпосле, и очевидни у прошаку овом докуменши, ши ће доволно показати каквог сам я памяшника ради, зачашіе мое писао, и у колико сам испину говоріо? Прошак ће цѣну и важносш Толкованію опкриши, он ће му вѣчашіи спомен биши, опш нечиспоше га храниши, и пра му развешаши! — —

После поликог извиновенія и жеспоче оне обране с' коіом є у первом дѣйсвію шолкованія слави Г. Свешіа красна коми-ка ошиграна; диже се паки коршина Толкованія, и сам Г. Свешіа у испом оном коспиму на позоріе спупа, — и будући да већ и пропак и све шшо є за позоріе ово нужно, давно чека, а оно хайде! да видимо шша є: —

1.) „Красна є“ вели Г. Хажіа у 18. Лѣшоп. спр. 142. §. 1. „сшвар о родолюбію писаши и говориши; срце се родолюбца живом радощу испунява, и душа шѣгова корисполюбиве нагоне укроћава, за ползом и славом народном шежећи“ — како є сличне прилоге научіо Г. Хажіа на изуст изговараши! Он нама явля, да любовь рода шопле радощи развія, пак мора особино неку благу, или баш прекомѣрну шоплошу осећаши, кад є, као шшо сам вели огань запаліо, и овако без одмора причпіо: Шшеша шшо красна кула у селу пріе гошова не би; како би се шу лепо на висини оной викаши могло: Я сам начални почешак! Я сам огань запаліо! колико се шо далеко чуе,

чуе, сва би се удолија сербска разлегала, и јошш би се далѣ слушало! Али Г. Свештић све корисполюбиве нагоне укроћава, и шужи се у §. 2. „да му врло пешко пада, кад само дѣло по себи говори и кад га други у оно спанѣ полагају, да мора подобно малим и подлим душама себи шамяна жећи“ — И самом ми је жао зајсша, али јсша знам; могла је велика душа оно, што је малим и подлим душама својсшвенно по Лѣшопису не шрпаши, могла је друге люде шрушовима не називаши, и у филосербско писмо коешша не упушшаши, пак јој неби шамяна шребало, ниш би мое зачашіе на свѣшч изишло, ниши би пак он, као што у Толкованію вели, прошив природе писаши морао. —

2.) Као што Г. Учредник у првом слогу зачашія мане испражуе, шако је опеш и Г. Свештићу у §. 4. баш и само наименованіе не упушно, баш канда је Толкованіе у једном кабинешу ковано, јдно само Г. Хажич у мом зачашію одобрава сирѣч „да је оно некорисшно“ ш. је. да ја ни јдног памешног човека са изложеніяма моима увѣриши нећу, да ми што на шшешу служи ербо за печашню плашши морам, и да по дозреніе на себе навлачим зашо, што за лошомке пишем! овде се може оно казаши, што сербска пословица вели: „гди девојку

жу не находе, ту свагози бабу воде“ ер
 будући да Толкованіе важниі докуменша
 нема, шога ради мора и на овака изложе-
 нія спадаши. — Та я, и сви, кои с' книга-
 ма посла имаю, шо врло добро знамо, да
 типографія бадава не ради, и ако сам ко-
 лико на зачатіе мое попросію, валя зна-
 ши, да сам ош мои новаца попросиши
 принужден біо; да е пак напросив шога
 Г. Свенић, стои у машицу приложени 100
 фор., кое за толкованіе, кое пак на оно
 филосербско писмо, и друго коешпа ода-
 вно већ из кассе спирію, шо е целоме све-
 шу познашо. Хоу ли я пак кога у обра-
 ни чесши мое, са изложеніяма моам увѣри-
 ши, и какво сам подозреніе на себе навукао
 сошим, што сам у зачатію мом „Пошом-
 ком“ написао, шо я онима на расужденіе
 осшавлям, кои у послу нашем иншереса
 немаю, пак идем далѣ на оно, што Г.
 Свенић на стр. 144. Лѣшоп. 18. §. 5. гово-
 ри: „да ми е онай, кои е Машици серб-
 ской план и име дао цри и презришелан,
 да сам я заведеніе Машице ружію, и да раз-
 дор и неслогу између приложника сеєм!“ —
 Я под именов Машице разумевам согласіе
 друштва оног, кое сам я 18-ог Януара у
 Пешши купиши зачео, и прибавленіе Лѣшо-
 писа, за кои сам я 200 фор. пре заведенія
 кассе аншиципирао, кассе, кою е доцніе
 по-

пошом друштво с' прилогом новаца свои на позив мой, основало, и целом заведенію шемель учинило, и положило. Могло е име какво му драго биши. Родисель заведенія біо е онай, кои е прве основе кошому положио, онай, кои е новце прошио, и заведеніе основао узрок е зачашію дешеша. Деше се родило и кршило, Г. Свешпић біо е дешешу кум! Шшо е дакле Г. Свешпић са планом и именом, као шушор по свечари ваздан заопуцао, шо нека му жар родолюбія опроспи. Нека се дешеша мане, оно Родиселѣ има, ніе се нашло на пушу. Ако е пак нагоном пріяшеля и испинолюбіем принужден себи шамяна жећи, я шоме нисам прошиван, ниши сам я икад гди рекао, да е он мени цри и презришелан, док ни сам ево сад опш нѣга самог чуо; А да раздор између приложника сеем, шо сам и у филосербском писму чипао, шо су бусіе оне, кое су сочинисельи Толкованія успѣха свог ради, опш приложника, и опш свеше храмине Лѣшописа себи начинили, као шшо сам у почешку Прошака мог већ означіо.

3.) Вели Г. Свешпић у §. 6. „Шша е Г. Миловук книжешву сербском желіо, и ели с' Г. Бозишовцем 1000 фор. на издаваніѣ Лѣшописа опредіо, шо ми незнамо.“ Ели? А кад сад шо незнамо, како е могао Г. Све-

Свешћ онда, кад сам га Декемв. Мес. 1825. к' себи призвао, и у опношенію Лѣшописа извѣсна учиніо, да сам сирѣч прошак за шай посао опредѣлио, како е велим 10. Јануар. 1826. Г. Магарашевићу писани могао: „Пошто ће ше ви ваш Лексикон даши?“ како е овако поуздано пишани могао, кад онда јоши заведење касе било не? Ово што дѣлу зрака дае, ово Г. Свешћ неће да прополкуе, већ живо к' обали кидајући, чуди се у §. 7. (а не 6. погрешено) да я нѣга познавао нисам, нѣга, кои се пеш година дана, у Пешши учіо, и кои се у шо време докшораша ради овде бавіо, и коег е молиши, а не призивани валяло!! — Божією Милоснію! рекао би я у Пешши други послова немам, већ да о сваком младићу разбирам, и о шолким спопинама, кои се овде уче Тефшере водим. Могао е Г. Свешћ и десеш година у Пешши биши, пак зашо га я опеш нисам морао познавани, док он Г. Андрейћа о нѣму разумео ни сам. Есамли я пак призвавши га к' себи, коленипреклонше с' нѣме говориши пренебрегао, шо ми сад на ум пасни неможе. — Далѣ на сшр. 145. §. 8. повшорава Г. Свешћ оне из филосербског Писма речи, и признавајући, да е соревнишеля из мои руку добіо, нишпа манѣ, силом оће да увѣри, да е он некако случайно до соревнишеля до-

шао. Ово е у правом смислу смешно! Спвар една само се онда случайно добиши може, кад се неопице без икаквог шућег опредѣленія вольног, и без препоруке до нѣ дође. Пиле чепркаюћи по гувну случайно кадикад на зрно наиђе, али кад окрешна редуша живину около себе сазове, и раану из крила свог изаспе, онда ни едно пиле случайно до зрна недолази, већ вольом и шрудом обзоршелне редуше! Я кад сам соревнишеля добио нисам га зашо задржавао, да ми мећ книгама намешпен спои, већ сам по обичаю гледао, небил' се што сошим сербской кулшури на руку учиниши могло, на шай сам начин Г. Свешифу сприобшшеніе учиніо. Мени ніе име случай, него Миловук, пак опеш Г. Свешиф вели, да е случайно до соревнишеля дошао! —

4.) Не имаюћи довольно собспвеног оружія и обране излази Г. Свешиф на спр. 146. §. 9. са гласом Г. Симеуна Шићара, кои му е 6. Юнія ове год. писао: „како сам я нѣгова писма у зачашію циширао, како е он (Шићар) опш мене лажљиво информиран біо, како су гоненія, коя е Машаца прешрпила, на нѣга највише пала, и ноге му подбила, како сам се я фаліо, да ће Шићар мени за любов изићи“ и пр. Бака! Бака! ово е с' велики писмени написани ваяло! Овакови докуменши лавре заслужую!

Ка.

Како е Г. Свешћ ош жалосшн овако неми-
 лосшиво са Г. Шићаром посшупашн могао?
 Зашшо му несмошреносш нѣгову непошше-
 ди? Да е Г. Симеун Шићар знао, да ће у
 Толкованію, као орудіе са шпешом своіом
 служиши, неби доисша пера на харшію по-
 лагао; ербо ће сваки, коме е спвар болѣ
 познаша, лако видиши моћи, да е ово пис-
 мо испом шако у Толкованію изложено,
 како ће се — шшо 'но веле — завађени
 чобани башинама преко нѣга груваши; пак
 коме горе нег нѣму! Но я ћу смиреніе са
 Г. Шићаром посшупашн, и само ћу му шо
 едно споменуши, да би врло болѣ било,
 да е речи свое смошреніе просипао, будући
 да дужносшн и чесшносшн правило изискуе,
 да ми наведеніе оно осведочи, сирѣч, кад
 сам я нѣга лажљиво информирао; и гди су
 ше информаціе мое? Ово нека ми Г. Си-
 меун Шићар осведочи, онако, као шшо
 ћу я нѣму, кад баш сам жели осведочиши,
 и с' прешом показашн, каква су му гоне-
 нія ноге подбила. Ово у Пешши негди с'
 велики писмени написано сшои! ко год хо-
 ће мож' о шом увѣреніе имаши. Да сам се
 я обаче фалію, да ће Шићар мени за любов
 изићи, да сам прешію, (?) да ће му се ду-
 ћан зашвориши, и незнам шша далѣ —
 Ово су красна изложенія, ово су докумен-
 ши испом за Толкованіе присшойни, сирѣч

документи, кои се ни с'пруном єдним о-
сведочиши не могу. Овакова изложенія ис-
перую све што є подло и шемельно из Тол-
кованія и даю дѣлу шемель! шемель не-
расмотрене и дивне крайности!

5.) У 10. §. Толкованія свог, излаже
Г. Свешић шаки при почешку нека сумни-
шелна знаменія, с'коима би, као што ми
се види доказаши желіо, да Г. Димитрије-
вић онда болешан біо ніе. Ако Г. Свешић
у сшвари овой важности какове налази, а
мени неверуе, а он нека запиша о сшвари
шой Благор. Г. Терцію Докшора Пешпан-
ског, Он ће му извѣстія даши; оће ли ово
доспа биши? — Далѣ у 11. §. незнам из
ког узрока Г. Свешић у врло жешпоку ва-
шпру долази и са свим разярено пиша: „Тко
є Хажифа упознао, и како да Г. Дими-
тријевић оне не познае, с'коима се сваки
дан виђа“ и наипосле вели, „како я могу
исшом човеку у очи погледаши?“ „Ово є пре-
ко мѣре люшо расположеніе душе, а во-
проси опеш безпрага важни! жао ми є ба-
дава речи просиваши. Г. Свешић врло добро
зна, да сам я нѣга друшшву препоручіо, и
што запо, єрбо є изискивала дужности и оби-
чай обхожденія с'людма; єли пак што из
друшшва с'нѣме у ближеш познанству
біо, или не, што мое ніе било пишаша; до-
спа да сам я Г. Свешића друшшву пред-
спа-

спавіо, познао, препоручіо, (aufgeführt) и по шоме сваком, без икакве кривице слободніе у очи гледаши умем, него шшо би шребало, да Г. Г. Сочинишельи на огледало Толкованія свог ока и погледа бацши смеду. —

6.) Нипошшо неће Г. Свешић да зна у §. 12-ом да є 16 фор. оп мене обявленія ради приміо. Ово є красна спвар! он о шом неће да зна, пак хайде с' богом; а мене пишаша може, како другом у очи погледаши могу? О мудри врачу! Та я не само шшо сам 16 фор. пре положенія кассе своеручно Г. Свешићу Милошу ш. є. Г. Јоанну Хажићу за печатанѣ обявленія предао, већ сам и Г. Магарашевићу 200 фор. іошш 21 Јануара 1826 у Н: Сад послао, а новци приложника ишом су 4-ог Фебр. исте године у кассу положени. Како може Г. Свешић говориши, да є све из кассе прощено? гди є и код кога є ша каса лежала? Ово нека ми Г. Свешић покаже, и онда ћу му се пред цѣлим свешом поклонити. А коли пак шо показати неможе, а оно зашшо є узео васдан прскаши, и празну сламу млашиши? Зашшо вешар у суеша себи на шшешу біе? како може мене на спр. 148. §. 13. пишаша: „Нашшо ми разговор с' Г. Возишовцем, да се по 100 фор. у кассу поклони“? кад я сам зна, да су прилож-

ложници, кое сам я у Мапицу призивао испрва само сваки по 100 фор. обећали, обећали велим, и шо не извѣспним начином сирѣч на годину дана без Инпереса; зашо сам я с' Г. Бозишовцем о шоме разговора имао, небил' се речени 100 фор. сасвим у кассу поклонили, као што сам доиспа после и издѣиспововао, и на кое се сам Г. Свешић доцнѣ расположио. Ово сам у зачашію мом казао, ово и данас говорим. А што Г. Свешић шуће речи обрће, и оно што нигди не спои у Толкованію свом наводи, што наводи, да сам я на спр. 13. Зачашія нѣму извѣспно явио, да већ 600 фор. има, шо е подлим душама на изложеніе оспавиши могао, ербо сам я у Зачашію мом на спр. 13. рекао: „Да е већ едно мало друштво гошово, у коем сваки по 100 фор. без Инпереса полагае, и да већ нишпа не заоспае, но да се сви заедно скупе, и намѣреніе свое ушврде.“ Јошп нѣ било ушврђено; јошп нѣ било положено! дакле гди спои онде да су већ новци положени?— Или зар е Г. Свешићу на веспи оно, што нигди неспои, шако незнашна спвар! Мени вели, да као зейпин на воду излазим, а сам као цршало плива! Оно што му я са изложени дашуми, са очевидни докуменши, и живим людма доказуем, оно Г. Хажиф за нишшо недржи, „оно су вели на спр. 149,

§ 14. испом речи и разговори,“ од оног без обзира бега, шо он нечуе, шо невиди! Он се са планом у руци и наименованіем, по позорю као пауи амо шамо шири пак мисли, да већ Бог зна у каквой славной помпи декламаціе свое развія. Нѣму непада наум, да он ништа другоніе, него само кум Машице србске! Он сву важност у наименованію наоди, и у шом свешлости испражуе. Он вели, да само дѣло говори, и да по самом дѣлу сваки дѣлашеля познае,“ а он оп правог и испиног дѣла бѣжи, и с' планом у руци предикуе! Он све што е други обще ползе ради учинію ногама гази, а са планом и наименованіем оѣе людма очи да избодет! Он ни едног единого приложника Машаице присвоіо ніе, пак опеш у основанію Машаице славе свое лови! Он на сшр. 150. Лѣшоп. 18. између прочег, неке шайне успшаве, што се плана нѣговог шиче измишлява говорећи: да е незнам шша уређено и учинѣно било, да неби план онака важна спшвар од руке до руке вдући у шуђе руке дошао. О! да заплепена прага и майспоріе! Какве шуђе руке? Защо е Г. Хажиф од обшпенароднѣ спшвари шайну правіо? Защо е кріо дѣло оно, што су приложници учинили и успановили, и што е управ добро, и слави народной сходно и полезно било? Какво е у шом намѣреніе имао? или е зар ми-

мислио, да ће време испину и правду угасиши? и да люди шо данас ил супра дознаши неће, да є он шайну плана свог само онако жеспоко хранио, да неби други чишаюћи содржаніе болѣ и памешніе шпо рекао, и умѣсшю, пак сошим предузешо славолюбіе Г. Свешіа предупредіо и осуешю! Ово су нагони буйног славолюбіа. Ово су послови, ово су заслуге с' коима Г. Свешіа зелене челенке за капу задева. Содржаніе плана он є ушаиши желіо, а я сам шайну шу преписао, и зашо сам од друштва изобличен біо? Єли шо било—коє мене изобличіо? и има ли живе сведочбе к' шому? Ту посшой! Ту правде Правдослове дай! шу лашинишпа нема! шу *quis teneatis* или не *teneatis amici* нимало непомаже! я ни лашински ни шаліански незнам, али правду и испиву кадар сам просшим машерним єзиком моим свѣшу показати, и опкриши! —

7.) „Чудо“ вели Г. Свешіа у §. 16. како приложници нису Г. Миловука за Предсѣдателя изабрали?“ и шу чуда никаква нема, ербо є Миловук имао важніи и знаменишіи послова; он є собравши Г. Г. Приложнике іошш и манипулаціе бремене сам на себе приміо, ди сад нѣи шроица носе, а колика є шегоша са послови ови особишо у почетку, шо само они знаши могу, кои Манипулацію воде!

8.)

8.) Што се 17. §. у Толкованију пише, шу валя да оно сад назначим, кое сам у Зачашію назначиши пренебрегао, сирѣч; да є оно на 19-ой спр. Зачашія у Фебр. 13 меспо 7-ог а на спр. 25. гди спои 13. меспо 1. погрешка шипографическа, погрешка коя се лако исправиши дає, како год што се оно у 18- часп. Лѣшоп. у Параграфи и на спранама, као н. п. спр. 165 гди спои 1830 меспо 1823 напечатано исправиши може, и никакве ляге испини не доноси. Оном послѣднѣм шреба домешуши 1 ш. є. $\frac{1}{1\frac{1}{3}}$ Фебр. кад є сирѣч за Лѣшопис Аншиципація у Типографіи положена. Што се пак 25 Януара пише, шо сам већ на више меспа доказао, ниши ће ми кои оп приложника осведочиши моћи, да є 25 Януара. 700 фор. у каси већ приложено било. То су суешне речи без доказашелства, кое ниша не значе. —

9.) Говори Г. Свешіћ у §. 18. да є он писма, коя сам я Г Магарашевићу и Совокупшелѣма шилао, сочинявао и писао. Яћу овде између прочи само єдно писмо мое навесши, кое се Машице пише, кое сам я Г. Магарашевићу из Пешпе $\frac{1}{2}\frac{1}{3}$ Фебр. 1826 год. послао; ево писма: „Мени є Г. Хажіћ явіо, да сше ви од Г. Райковића и Косшића за мой рачун 200 фор. прпмили, — я вам зафалюем и молим, да биспе оне у
ра

рачун за две часпице Лѣпописа Машнице Сербске спавили, и мене сбрисали, и , пр. “ Я мислим кад сам овака писма своеручно писао, да нисам мними лиспоноша биши могао. Я сам писма писао, и писани морао, шога ради, што сам све послове у Машници водио, и што се мене спвар највише пицала; како дакле Г. Свешић може говорити, да сам я писма испом на пошту носио; нека заври Г. Свешић у ону книгу, гди писма Машнице копирана спое, пак ће се онда најболѣ увѣрити моћи, кое писма писао? Требало є дакле, да є Г. Свешић явио, да є он додапак к’ обявленію сочинію, а за сва друга писма — шо є манипуланшов посо біо.

10.) Између прочег, будући да § 19 и 20 ништа важног у себи немаю, шога ради ни речце єдне на њи не одговарам. Нека изволи Г. Хажич, и обявленіє и додапак, и ако још што има у касу ш. є. у сандук мешути, пак ће мо видети хоћел с’ овим спварма єдан єдини Лѣпопис на свѣш изићи? неће доиспа єрбо шу новаца преба пре пак после планава, с’ којима се Г. Свешић размеће.

11.) У § 21. Толкованія, чудї се Г. Свешић, зашто сам я мои 100 фор. из касе наспраг узео? Ово сам я на спр. 30. Зачашія доволно показао, ниш’ є нужно, да

да сад опеш оно говорим што е доказано. Нашо сам я пак они извађени 100 фор. у-пошребіо, о шоме нека ми дѣла моя говоре. Я знам, да сам, при издаваню книга, кои сам не едну до сад моим рођеним прошком печашао—да сам велим сам оно, што у Машици сви скупа раде, привашним шрудом моим у извершеніе доводіо. А што Г. Свешић у Примѣчанію свом онолику важности у гвозденей каси полагае, и што вели, „да е у оно доба“ — овде е пребало додаши, „кад е Г. Свешић оп друштва послан самном по Вашару гвоздене касе гледаши и спражиши“ да велим, „онда ніе више оп 700 фор. приложено било;“ у шоме га я опеш опомениши морам, да е у оно доба сирѣч о Вашару Іозефском, оп 15 приложника 1500 а не 700 фор. у новозаведену кассу уложено било. Найманя каса на Вашару ефшиніе оп 150 фор. ніе се могла купиши; на оной пак каси о којој сам я спомен учиніо, само би за гвозђе шoliko се добши могло, по чем е чешири пуша већа оп они, што су за 150 фор. цѣнили. За ню е припяжашель доцніе 400 фор. добіо, а оп Машице вскао е не 500 фор. као што Г. Свешић хоће, већ само 200 В. В. пак у число приложника, да спупи. — Цела спвар ова могла би са свим изоспашаи, ер послу ни мало важности не доноси. —

12.) Нека сваки ко хоће Лѣшоп. 16. ч. на спрани 104. оно прочиша, гди Г. Свешпић говори, да е он резолюцију благоушробног Монарха нашег изнашао, сад пак сам опеш признае, — као што е и онда припознаши валяло, — да е испу резолюцију Високоуч. Г. I. Берић изнашао и нама показао. Дакле едва исповеди, да и у шом послу он нишпа друго учинио није, но испу резолюцију преписао или копирао; кое би завспа сваки нашо навешћен и упућен учинио био! —

13.) Вели Г. Свешпић на спр. 155 Лѣшоп. 18. „гди кога сврби овде се и чеше, штоки Миловука гони и пиша како е он рачун предао?“ а мало ниже опеш говори: „Испица, да е он предао и Машица е примила, примила е само да речи нема.“ Ешо ши невина шрага! Та я сам мой рачун у пропоколе увео, кое Машица и сад има. Дед на полѣ с' њима, да видимо, имали речи прошиву шога! Обаче Г. Свешпић и онай, кои е с' њиме опш мене рачуне примао, морали су недоспашка свог ради, опш мене Дикшацију имаши, само шек да се увѣре, да е оно, што сам им предавао, испу онако, као што и данас у Пропокули Машице спояши мора, — А што Г. Свешпић мало далѣ говори: „да сам я више новаца код себе имао,“ кои шрговачке послове зна, онай се

се лако шому досешиши може, и кои изволи Лѣшоп. 4. и 5. часп при концу видиши, ди спои „Продолженіе“ (ш. е. Пренумеранша) „у идућой часпици слѣдуе,“ и у 6-ой Ч. на спр. 225 усмотри ди се говори, „да нѣова имена немогоше доћи у првима часпицама Србског Лѣшописа, због крашког времена; ево и меће Машица данас свима на видику и ш. д.“ Дакле нису сва имена Г. Г. Пренумеранша, коя су јошп на онај Лѣшопис, ког сам я манипулирао у книгу дошла из узрока, ди смо и у идуће Лѣшописе разредиши желили, како што се сва имена по реду из првог и другог Лѣшописа изданог Машицом, у прећем виде наведена числом 454. за кое су без сумнѣ јошп мени новци ући морали, а шо по 1. ф. 30 кр. би износило 681 фор. епо опкуд сам я више новаца код себе имаши морао, ово би пребало да е Г. Сवेशић најпре прегледао, пак би и овај навод мого сигурно изосшавиши, да кои ред слова матичином прошку зашпеди, али Г. Сवेशић е само писао оно што му е у памеш у онај пар дошло, ниши се е спарао, шпеднѣи кассе.

14.) На спр. 155. толкованія §. 24. люши се Г. Сवेशић и вели, ша да я баш нишна неговорим, опеш ком би чипашелю здрави разум допуспиши могао и помислиши,

ши, да Г. Хажиф неби знао, кад е Машица србска основана. С' овим неспреба Чипашеля у главу удараши. Я сам признаем, да мора Г. Хажиф о шом извѣспія имаши, и шо баш онаког, као шко сам я у мом зачашію рекао; Али Г. Хажиф нипошпо неће да допусши, да е 4 Фебр. дан основанія Машице біо, пак порок Хронологіе свое хранећи и бранећи, чини се као да неће ни да помисли, да шо ніе пре 100 год. било, и да се я ево на живе люде упућуем, да они осведоче, кад су новце у сандук мешули, и кои е дан онай біо, кад су испе новце у кассу ямачно поклонили. Я велим да е 4 Фебр. ко може рећи да ніе? —

15.) „Да е Г. Милувук о пріяшію“ вели Г. Хажиф, „Лѣпописа уредбе чинію, о шом би Г. Г. Магарашевић као Учредник лѣпописа шпогод знаши морао“ Ово е Толкованіе, ово е међуусобни шруд Г. Свешіфа и Г. Учредника. Зашпо већ еданпуш неће ду да лепим начином оно припознаду, шпо ево сад очевидно припознаши мораю? Зашпо непризнаю да е Милувук пре заведенія Машице 200 фор. Учреднику ш. е. Г. Г. Магарашевићу послао? Та ове е новце Г. Г. Магарашевић. примію, а знао е да я испе новце нисам у шаршань послао, већ за две часпице Лѣпописа, и шо пре нег шпо е и крайцаре у касси Машице било. Правда
изи-

визаскуе , да Г. Г. Магарашевић сам овде испуни , и да Г. Свешићу оно докаже , што дѣло само доказуе , сирѣч да е опш мене 200 фор. приміо , и да е пошому о намѣренію моме Лѣшописа ради извѣсно што знаши морао. Я ово не само рѣчма доказуем , већ ево живе сведогбе наводим ; сведогба ми е горе наведено писмо опш Г. Магарашевића примлѣно. Манипулація дакле може кад баш хоће шуђе орудіе биши , и шолкованія у свой Лѣшопис шрпаши. Али покрай све сѣйносши , у кою се гдѣкоя Господа у испом Лѣшопису облаче , мора испина чиспа као што іой нарав доноси пред люде изићи и показати се.

16.) Да! Да! Зна сваки онай , кои кадила примаша ніе каил! Зна зашшосу писмена М, С. овако навалице при основанію Машице продуживана била , лепа е спвар основаніе кулпури сербской даши , али би по врло ефшино било , са два овако невина писмена основаніе Машице приошимаши , и себи свойски шамяна жећи.

17.) §- 27. и 28. Охошице прелазим , први прелазим зашо , што Г. Свешић у Дѣлу благопочившег Досишея посвешу свою непризнае , посвешу , коя е са рођеним покајніем Манипуланна правде ради избрисана била. — А идући §. прелазим шога ради , што овде испи Г. Свешић с' малим о-

коли-

колишем неким шруд и охоту мою за литерашуром сербском храбри и одобрава, желећи ми, да издавајући кнѣге користи добіем, и да ми ревности у шоме неклоне. То су спвари кое се мене самога шичу, шо я овде чести мое ради прелазим.

18.) Пак с' овим заключеніе мое шворим, кое би одавно учиніо біо, да нисам желіо, да све што є у Толкованію написано, кроз овай протак чисти и не упрућно прође и испадне. Г. Свешћ неће никакво заключеніе да чини, а я заключеніе мое шворећи, не само све оно, што су Г. Г. Сочинишелѣи Толкованія у Лѣшопису означили, слабости, и суешном велелѣпія желѣи приписуем, но и убудуће сваколика гоненія и уврежденія презираши хоћу. Я сам прошак као и зачашіе мое изазван и принужден біо написати, а люди нека и едно и друго, по начину мисли и разсужденія свог суде и прегледаю! Я слабостима Толкованія прашшам, ниши са дѣли мои награжденія и славолѣпія ловим. Добро, добро я знам, да Машаца сербска спои, и да за обшшу ползу дѣла, ал' и шо врло добро знам, да они, коима є кад већ оћеду мило, да у Машаци прву роллу играю, да велим они Лѣшопис сасма на славу, и славолѣпіе свое упошребляваю, а друге люде, макар и колико ревности свое показивали, бла-

благопроизвольно вређаю! Г. Свешяћ друга времена и друга обспояшелспва, на краю Толкованія свог нека шайна изаскуе, а я баш управ данас оно свѣшпу показуем, кое сам по изаскуемой правди не само овде на Харшій изложію, већ и будуще дѣлом доказаша гошов свагда бивам.

У Пешши Месеца Окшомврія 1829.

Д О Д А Т А К.

Филосербско Писмо, и Толкованіе зачашія Машице Сербске принуђаваю и мене, да на свѣш изиђем, не само шога ради, што сам у Машици своју послова непосредспвени очевидац біо; но што сам управ у основанію заведенія овог заедно са Г. Јосифом Миловуком кореног и первоначалног шемеля полагао. Хошя пак, да я, са жершвом, кою сам, кад на добро, особишо рода мог учинію, славе по людма ловиши никада желію нисам; нишпа манѣ видећи у шолкованію неброена она уврежденія и присвоенія шуђи заслуга да онако свободно по Лѣшопису леше, принуђен сам правде ради оно што знам свѣшпу показаша и опкриши.

Пре свега изложенія, прилажем, да е Зачашіе Г. Миловука онако писано, као што е управ било, и као што се у почешку пріяшія и изданія Лѣшописа мислило и радило; попоме дакле я цѣломе свѣшу являм:

1.) Да смо нас двоица, я и Г. Милувук уговор едан учинили били, да Лѣшопис издаемо, и да е Г. Урош Андреић, Г. Хажиха к' нами довео, и да смо ми преко испог Господина Лѣшопис за наш рачун код Г. Г. Магарашевића наручиши дали, и после пославшу Г. Миловуку у Н: Сад Г. Учреднику 200 фор. за две часпи Лѣшописа, шакови по цѣни шой доиспа у наше руке добили.

2.) Да е Г. Хажих Обявленіе за четврту часпицу Лѣшописа, кои се онда само нас двоице пицао, нама по зашпеваню нашем написао, и да е за испо обявленіе, кое е без подписа на свѣш изишло, Г. Хажих 16 фор. ош Г. Миловука, испо онако, као и ош мене доцне 175 фор. за Лѣшописа Аншицапацію примію, и доброшу имао новце ше у печашню ошнечи, шамо положиши, и у име наше квишу на свое име примиши.

3.) Да е Г. Милувук желећи ош привашне спвари, ако могуће буде дѣло обще учивиши — никаквим шуђим нагоном, ни наговором, но своеродном желъом и охопом *Дружество Матице Сербске скупіо*, и о

умно-

умноженію приложника ходіо, пак после у дѣлу свом успѣвши, да є он Г. Миловук о шоме први говоріо, да се друштво крси, и успави неки начине, и да се обое шо Г. Хажіу усшупи. *)

4.) Да є Г. Миловук прошоколе по свом начину ош друштва одобрене увео, и да є Г. Хажі с' негодованіем цѣлог друштва Предсѣдательство друштву ушрпао.

5.) Да смо ош єдне приватне персоне гвоздену кассу за 200 фор. В. В. имаши могли, кассу, коя є попом за 400 фор. В. В. продаша, и коя є чешир пуша ош оне већа и вредніа била, кою смо на Вашару за 150 фор. гледали.

6.) Да є у оно време кад смо кассу хощѣли купиши, не 700 фор. као што Г. Хажі говори, већ 1500 фор. скупљено било, и да я при положенію кассе сирѣч 4-ог Фебр. 1826. 100 фор. шога ради онда положио нисам, што сам као што є горе речено 170 фор. у печашню за Лѣшоп. анципирао, и што сам дакле после іоши из кассе примиши имао и приміо.

7.) Да є Г. Хажі *Благи обизай* оно важно дѣлце Г. Досипеа Обрадовича за не-

4 *

важно

*) Кое сад као што ми се у Толков. види Г. Свеші силом хоће онако да обрне, аки би он о свему шом іоши у Бечу 1823. год. предпріяшія свог имао.

важно држао, и свакојко спарао се, да
прошком друштва неизиђе. *)

8.) Да е Г. Хужић главни и едини уз-
рок био, што су проица из друштва изишла,
и што е пошому не само први раздор учинио,
но и неспорна препона био, што већа и бла-
городна лица у друштво спутила нису.

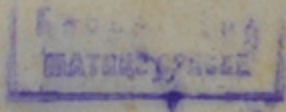
9.) Да Г. Хужић за цело време мог у Ма-
пици бишија ош 17 ош Приложника, ни ед-
ног единог шрудом у друштво прибавио
није. —

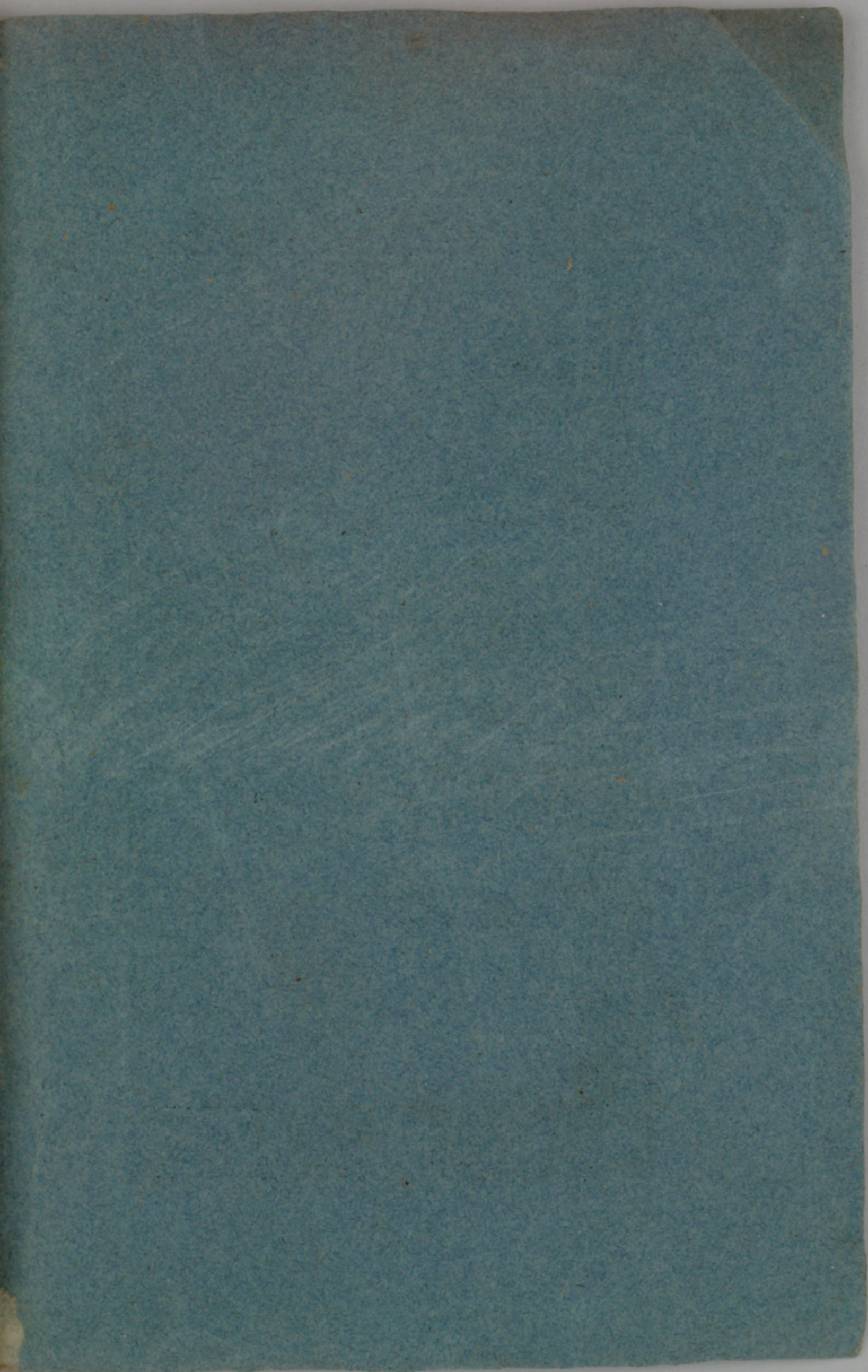
Ово е све у присушствию мом уговорено
и дѣлано било, и я не себе ни Г. Миловука
но чисте правде ради, за озариши правим
свѣшом она свойска и искључипелна присвое-
нија у Толкованію на свѣш изићи принуђен
бивам, пак сва ова изложенія моя не само што
у чистой совѣспи испино на харши ош
показуем; но и свагда чесћу и именом моим
посведочиши и по изискуемой пошреби
клевшвом ушврдиши гошов есам.

У Пешпи 14-ог Окшомвр. 1829.

Гаврил Бозиповац
Трг. Пешпански.

*) Ово наводим зашо, да покажем, да се гди-
коя важна дѣла презиру и у Лѣшпису
Толкованія печашаю. —

R19 Срп II 588.1

У овај ма

изашло е код мене, на пол шабака
у бакру сечено Србско, и Сла-
веноготско нај новіе Кра-
снописаніе (Калліграфіа.) —

Цена му е 6 х. } сребра.
а Прошаку 10 х. }